

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ГІДРОЛОГІЯ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Гідрометеорологія
Спеціальність	103 Науки про Землю
Галузь знань	10 Природничі науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача	<i>Николаєв Андрій Миколайович</i> , кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України та регіоналістики
Контактний тел.	(050) 232 28 48
E-mail:	a.nikolaev@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	
Консультації	Середа 14 – 15 год.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Гідрологія урбанізованих територій» вивчає особливості гідрологічних процесів, які відбуваються на територіях міст. На таких територіях, внаслідок докорінних змін компонентів навколишнього середовища, формується специфічний гідрологічний режим водойм та водотоків, змінюється хімічний склад та якість води. Розвиток інфраструктури міст повинен враховувати особливості гідрологічного режиму водних об'єктів.

Мета навчальної дисципліни: вивчення впливу урбанізованої території на гідрологічні процеси. При вивченні дисципліни здобувачі освіти набувають знань з особливостей гідрологічних процесів, які формуються на найбільш антропогенно змінених урбанізованих територіях.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. АНТРОПОГЕННІ ЗМІНИ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА МІСТА	
Тема 1	Урбанізація як закономірний історичний процес
Тема 2	Перетворення природного середовища в процесі урбанізації
Тема 3	Антропогенні зміни водних об'єктів міста
МОДУЛЬ 2. ГІДРОЛОГІЯ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	
Тема 4	Умови формування стоку води і особливості водного режиму річок міста
Тема 5	Поверхневий стік з урбанізованої території
Тема 6	Водний баланс річок урбанізованих територій
Тема 7	Гідрохімічний режим і якість води водних об'єктів міста

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

До освітніх технологій, що застосовуються для освоєння курсу «Гідрологія урбанізованих територій» належать: лекції, лабораторні роботи та робота з підручниками, картографічними матеріалами, базами гідрометеорологічних даних.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: здійснюється під час проведення лекційних, лабораторних занять, самостійної роботи у формі усного та письмового (тестування, лабораторна робота) усне опитування здобувачів. Метою поточного контролю є перевірка рівня засвоєних знань та підготовки студентів до виконання роботи.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Здобувач, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати залік і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати залік з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо здобувач набрав менше 30 балів, він не допускається до складання заліку.

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	зараховано
	B (80-89)	
	C (70-79)	
	D (60-69)	
	E (50-59)	
Незараховано	FX (35-49)	(незараховано) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незараховано) з обов'язковим повторним курсом

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»
https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вишневецький В. І., Пащенко В. М. Конструктивно-географічні засади дослідження антропогенних змін річок. Київський географічний щорічник. Київ : Обрії, 2003. Вип. 2: 2002. С. 29–50.
2. Гуцуляк В. М. Ландшафтно-геохімічна екологія. Чернівці : Рута, 2001. 248 с.
3. Николаев А.М. Гідролого-геохімічна оцінка стану річок урбанізованої території (на прикладі м. Чернівці) : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 216 с.
4. Николаев А.М. Гідрологічний і гідрохімічний режими малих річок урбанізованої території : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 156 с.

*Детальна інформація щодо вивчення курсу
«Гідрологія урбанізованих територій»
висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни
<https://geoukr.chnu.edu.ua/media/baufk1xc/4-hidrolohiia-urb-terytorii.pdf>*